

En svensk strategi för biologisk mångfald och ekosystemtjänster

Michael Löfroth, kansliråd, Miljö- och energidepartementet

**Ekosystemtjänster, en väg till hållbar samhällsutveckling?
Stockholm 22/9 2016. Konferens anordnad av IALE och SRC**

BP17: Regeringens miljöpolitik

- Miljöpolitiken utgår ifrån de nationella miljökvalitetsmål och det generationsmål som beslutats av riksdagen.

Generationsmålet innebär

- Ekosystemen har återhämtat sig, eller är på väg att återhämta sig, och deras förmåga att långsiktigt generera ekosystemtjänster är säkrad.
- Den biologiska mångfalden och natur- och kulturmiljön bevaras, främjas och nyttjas hållbart.
- Människors hälsa utsätts för minimal negativ miljöpåverkan samtidigt som miljöns positiva inverkan på människors hälsa främjas.
- Kretsloppen är resurseffektiva och så långt som möjligt fria från farliga ämnen.
- En god hushållning sker med naturresurserna.
- Andelen förnybar energi ökar och att energianvändningen är effektiv med minimal påverkan på miljön.
- Konsumtionsmönstren av varor och tjänster orsakar så små miljö- och hälsoproblem som möjligt.

BP17: Agenda 2030

- I det nationella genomförandet av Agenda 2030 för långsiktigt global hållbar ekonomisk, social och miljömässig utveckling (SDG) är miljömålen en viktig utgångspunkt

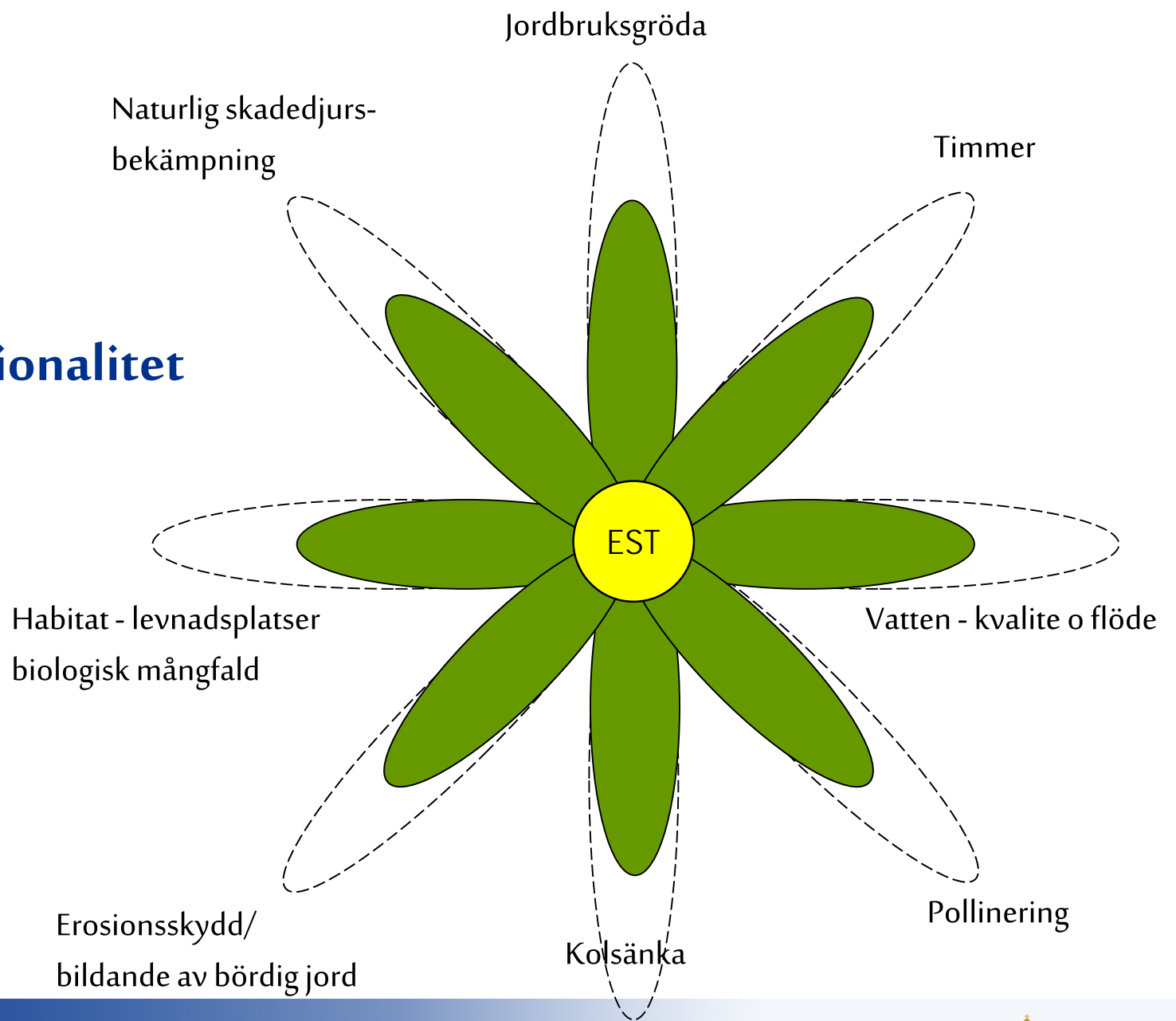
EKOSYSTEMTJÄNSTER

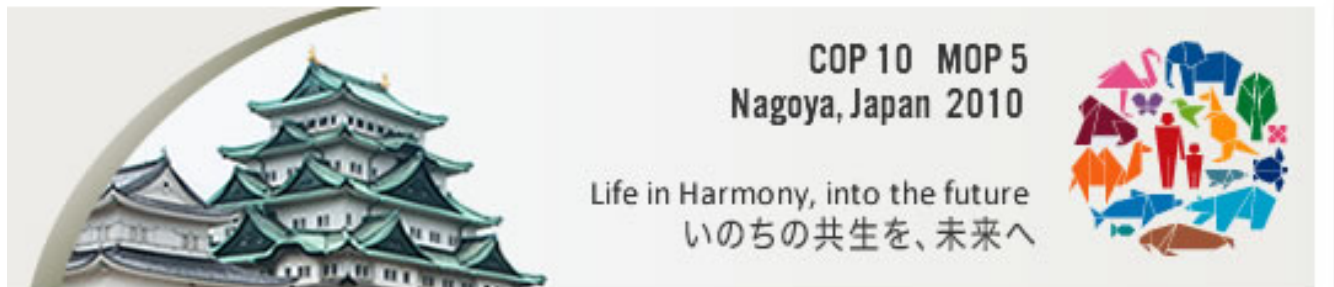
Världens Sphagnum-myrar

- Total area $3.5 \times 10^6 \text{ km}^2$
- Torvdjup (genomsnitt) ca 2 m
- Maximalt torvdjup ca 10 m
- Lagrat kol 300-400 Gt
- Atmosfärens kol 750 Gt

efter Håkan Rydin

Mångfunktionalitet

- Skydda 17 procent av land- och vattenområden samt 10 procent av kust- och marina områden från exploatering.
- Minst halvera och där det är möjligt stoppa avskogning och förstörelse av andra naturmiljöer.
- Stoppa överfiske
- Säkra eller restaurera ekosystem som erbjuder värdefulla **ekosystemtjänster**, framförallt vatten.
- Restaurera minst 15 procent av degraderade ekosystem
- Fasa ut eller reformera skadliga subventioner som förstör biologisk mångfald.
- Påbörja arbetet med att synliggöra värdet av biologisk mångfald och **ekosystemtjänster** i nationella räkenskaper och ekonomisk rapportering.

EU-strategi- för biologisk mångfald 2011-2020

1. Genomför EU:s naturvårdsdirektiv ex Natura 2000
2. Värdera **ekosystemtjänster** och utveckla **grön infrastruktur**
3. Säkra hållbart skogs- och jordbruk
4. Bättre förvaltning av fiskbestånd
5. Strängare kontroller av invasiva främmande arter
6. EU-bidrag till att stoppa den globala förlusten av biologisk mångfald

En svensk strategi för biologisk mångfald och ekosystemtjänster

Proposition 2013/14:141

Proposition biologisk mångfald och ekosystemtjänster 2014

- Mål –nationellt, -EU, Internationellt
- Sveriges internationella roll
- Betydelse av BM och värdet av EST
- Etappmål 2012 (Ekosystemtjänster, arter, IAS, genetisk mångfald)
- Etappmål 2014
- Havet, Klimatet, Forskning, MÖ

Etappmål om skydd av landområden, sötvattensområden och marina områden

- Etappmålet om skydd av landområden, sötvattensområden och marina områden är att minst 20 procent av Sveriges land- och sötvattensområden samt 10 procent av Sveriges marina områden senast år 2020 bidrar till att nå nationella och internationella mål för biologisk mångfald.
- Detta ska ske genom skydd eller annat bevarande av områden som har särskild betydelse för biologisk mångfald eller ekosystemtjänster.
- Bevarandet ska ske med ekologiskt representativa och väl förbundna system där reservat, andra effektiva områdesbaserade skyddsåtgärder eller miljöanpassat brukande ingår.
- Systemen ska vara väl integrerade i omgivande landskap och förvaltas på ett effektivt och inkluderande sätt.

Regeringens beslut om etappmål för biologisk mångfald och ekosystemtjänster 27 feb 2014

<u>Utökning till 2020</u>	<u>Yta</u>	<u>% av Sv tot</u>
• Våtmarker	210 000 ha	0,4%
• Sjöar o vattendrag	12 000 ha	
• Offentligt skydd (skog)	150 000 ha	0,3%
• Frivillig avsättning (skog)	200 000 ha	0,4%
• Grön infrastruktur (-ej angivet, intern skattning)		3%
• <u>SUMMA (land o sötv) inkl befintligt skydd</u>		<u>20%</u>
• Marina områden	570 000 ha	10%

Grön infrastruktur

- Integrera skydd, bevarande och återskapande av naturen och naturliga processer, i fysisk planering och lokal och regional utveckling.
- Stärkt samordning nationellt, regionalt och lokalt
- Nationella underlagsdata och landskapsklassificering
- Regionala ramverk för naturvårdsåtgärder i landskapsperspektiv, konnektivitet och mångfunktionalitet
- Stor vikt läggs vid olika aktörers medverkan, roller och ansvarsfördelning i processen

Genomförda insatser

- Vägledning till länsstyrelserna om hur bättre hänsyn till ekosystemtjänster kan tas i arbetet med kommuner (inom uppdrag till Nv feb 2015 om koordinering av grön infrastruktur)
- Uppdrag om satsning på kommunikation om ekosystemtjänster (uppdrag till Nv mfl augusti 2014)
- Uppdrag till berörda myndigheter att redovisa åtgärder mot artskyddsbrutt (uppdrag juni 2014)
- Uppdrag om myndighetssamverkan kring kartläggning och övervakning av genetisk mångfald (uppdrag i RB 2015 för SJV och SKS . Återrapporteringskrav i RB 2015 för NV och HaV

Genomförda insatser

- Öka arealen och säkerställa representativitet i nätverket av marina skyddade områden (uppdrag till HaV februari 2015)
- Ta fram regionala handlingsplaner för grön infrastruktur (uppdrag till Nv 2014 och 2015 samt LST RB 2015 och 2016)
- Analysera behov av restaurering fördelat på olika typer av ekosystem och geografisk fördelning (inom RU för Grön infrastruktur)
- Uppdrag till Skogsstyrelsen om att kvalitetssäkra skogsbrukets information om natur och kulturmiljövärden i befintliga databaser samt dialog om frågan med skogsbruket (omhändertaget i SKS RB 2015)

Områdesskydd

- Regeringen har fördubblat anslaget för skydd och skötsel av reservat mm.
- Skogar och hav prioriteras, men även andra naturtyper som våtmarker omfattas, liksom grön infrastruktur

Nationella skogsprogrammet

- Nationell dialogprocess sept 2015 – sept 2016
- Dialog i arbetsgrupper med representanter från ex:
  - Skogsnäring (7)
  - Naturvårds-, jakt-, friluftsliv och ungdomsorganisationer
  - Samernas riksförbund
  - Skogscertifieringsomrgan

Nationella skogsprogrammet arbetsgrupper

1. Skogen som resurs
2. Ekosystemtjänster och naturens gränser
3. Utveckling av bioprodukter, energi, transport och export
4. Internationella skogsfrågor

Nationella skogprogrammet tidsplan

- Arbetsgrupper sept 2015 – sept 2016
- Remisshantering -nov 2016
- Proposition eller skrivelse (planeras) före sommaren 2017
- Behandling av riksdagen efter sommaren 2017

Etappmål om Ekosystemtjänster

- Viktiga ekosystemtjänster och faktorer som påverkar deras vidmakthållande är identifierade och systematiserade senast 2013.
- Senast 2018 ska betydelsen av biologisk mångfald och värdet av ekosystemtjänster vara allmänt kända och integreras i ekonomiska ställningstaganden, politiska avväganden och andra beslut i samhället där så är relevant och skäligt.

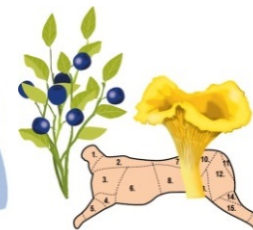
Hur långt har vi kommit för att nå etappmålet om ekosystemtjänster?

Ex:

- Nv kommunikationsuppdrag; guide för värdering av ekosystemtjänster : Rapport 6690, augusti 2015
- Rapport ekosystemtjänster från svenska hav. Havs- och Vattenmyndigheten Rapport 2015:12 september 2015
- EU-samarbete om kartläggning och bedömning av ekosystemtjänster (MAES)
- Förstudie om nordisk kartläggning och värdering av ekosystemtjänster med finansiering från NMR
- Analys forskning om EST Formas rapport, december 2015
- SCB uppdrag metoder inkludera EST i miljöräkenskaper.

RU NV kommunikation ekosystemtjänster

- Artiklar
- Bloggar
- Pod-radio
- Web-filmer
- Tweets
- Informationsmaterial
- Infografik

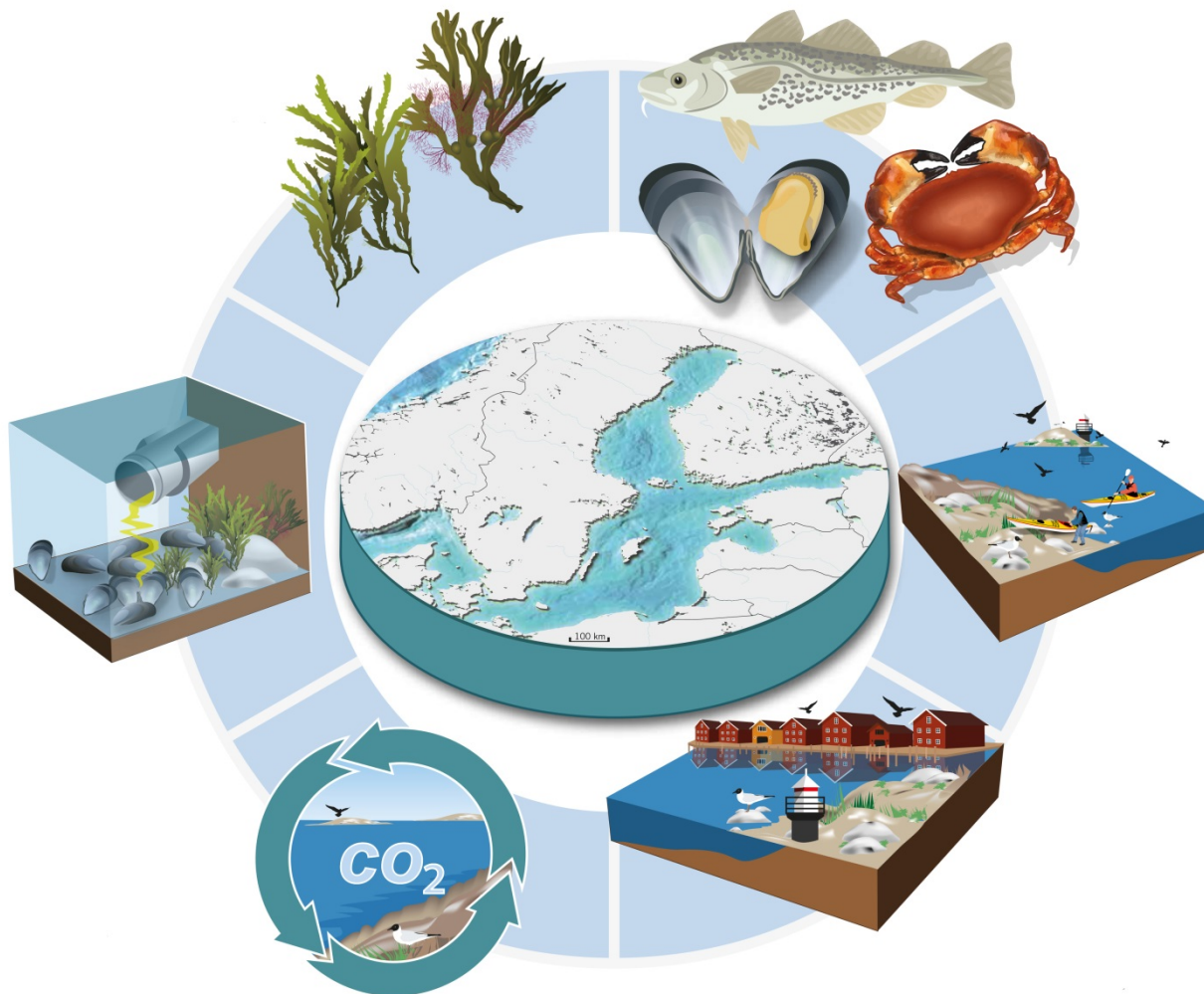

Ekosystemtjänster i skogen

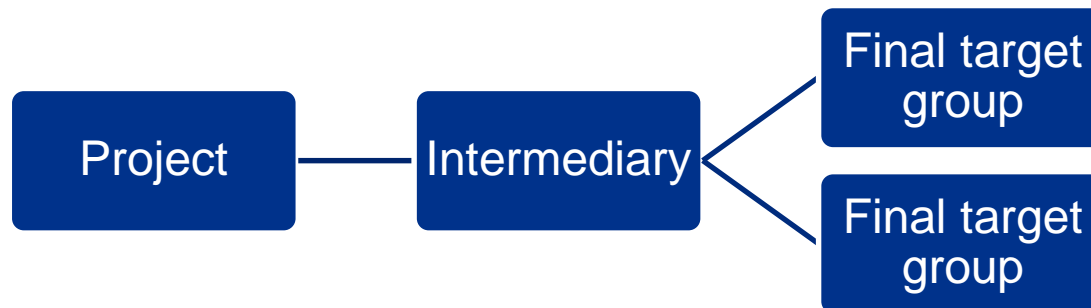

Ekosystemtjänster i havet

Strategi

Begränsat antal aktörer tjänar som vidareförmedlare som kan föra vidare budskapet till utvalda målgrupper

Kommunikationsmål

- **Kunskapshöjning vidareförmedlare**
- **Attitydförändring vidareförmedlare**
- **Vidareförmedlar inspirerar målgrupper till insatser**
- **Utveckla exempelsamlingar med goda exempel**

Statistik om Ekosystemtjänster -RU SCB

- Utveckla metoder för att inkludera värdet av ekosystemtjänster i miljöräkenskaper
- Sammanställa befintliga uppgifter om kopplingar mellan mark- och vattenanvändning, ekonomisk utveckling och biologisk mångfald.
- Samråda med Artdatabanken och andra relevanta myndigheter
- Redovisas senast den 31 december 2016

Utredning om ekologisk kompensation (mars 2016)

- Mer effektiv och mer konsekvent tillämpning av ekologisk kompensation
- Koppling till större exploatering och ingrepp i värdefulla mark- och vattenområden
- Motverka förluster av biologisk mångfald
- Principen om att förorenaren ska betala
- Bidra till ökad förutsägbarhet och effektivitet i tillståndsprocesserna
- Utredare: Håkan Wåhlstedt

RU Nv 2015 koordinering av GI

- **Samverkan med andra centrala myndigheter**
- **LST-uppdraget centralt**
- **Öka takten nå miljökvalitetsmålen**

- **För att säkerställa BM o EST i ett förändrat klimat -nödvändigt att upprätthålla viktiga ekologiska samband i landskapet genom grön infrastruktur.**

RU Nv 2015 koordinering av GI

- Rätt insats görs på rätt plats i landskapet, så att långsiktigt hållbart nyttjande kan utvecklas
- Insatser inom LBP, LOVA, LONA) insatser för friluftsliv mm bör ingå
- Redovisa brister på landskapsnivå för att möjliggöra kanalisering av kompensationsåtgärder
- Utforma GI-planerna så att de kan användas som planeringsunderlag i den fysiska planeringen enligt bl a PBL

Regionala handlingsplaner för grön infrastruktur

- **RU Lst 2015 och 2016**
- **Vägledning från Nv (riktlinjer)**
- **Samarbeta med berörda landskapsaktörer**
- **Involvera civilsamhället**
- **RB Trafikverket : anpassning av anläggning och skötsel av transportinfrastruktur**
- **RB Svenska kraftnät: samverkan med Nv/ Lst**
- **RB Boverket: Sammanställa hur hantera risker av förändrat klimat (inkl GI)**

Regionala handlingsplaner för grön infrastruktur

- Redovisas samlat den 1 oktober 2017
- Finansieras med medel från anslaget 1:3
Åtgärder för värdefull natur under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård.

Regionala handlingsplaner för grön infrastruktur

- **Identifiera landskapets biotoper, strukturer, element och naturområden**
- **Både land- och vattenmiljön**
- **Tätortsnära områden**
- **-som skapar ett ekologiskt sammanhang**
- **-som utgör förutsättningen för biologisk mångfald och ekosystemtjänster**

Regionala handlingsplaner för grön infrastruktur

- Redovisa lämpliga bevarandeinsatser som
  - Hänsyn
  - Skydd
  - Skötsel
  - Restaurering
- Som kan utgöra grund för prövningsverksamhet och fysisk planering,